

Høring om efterløn

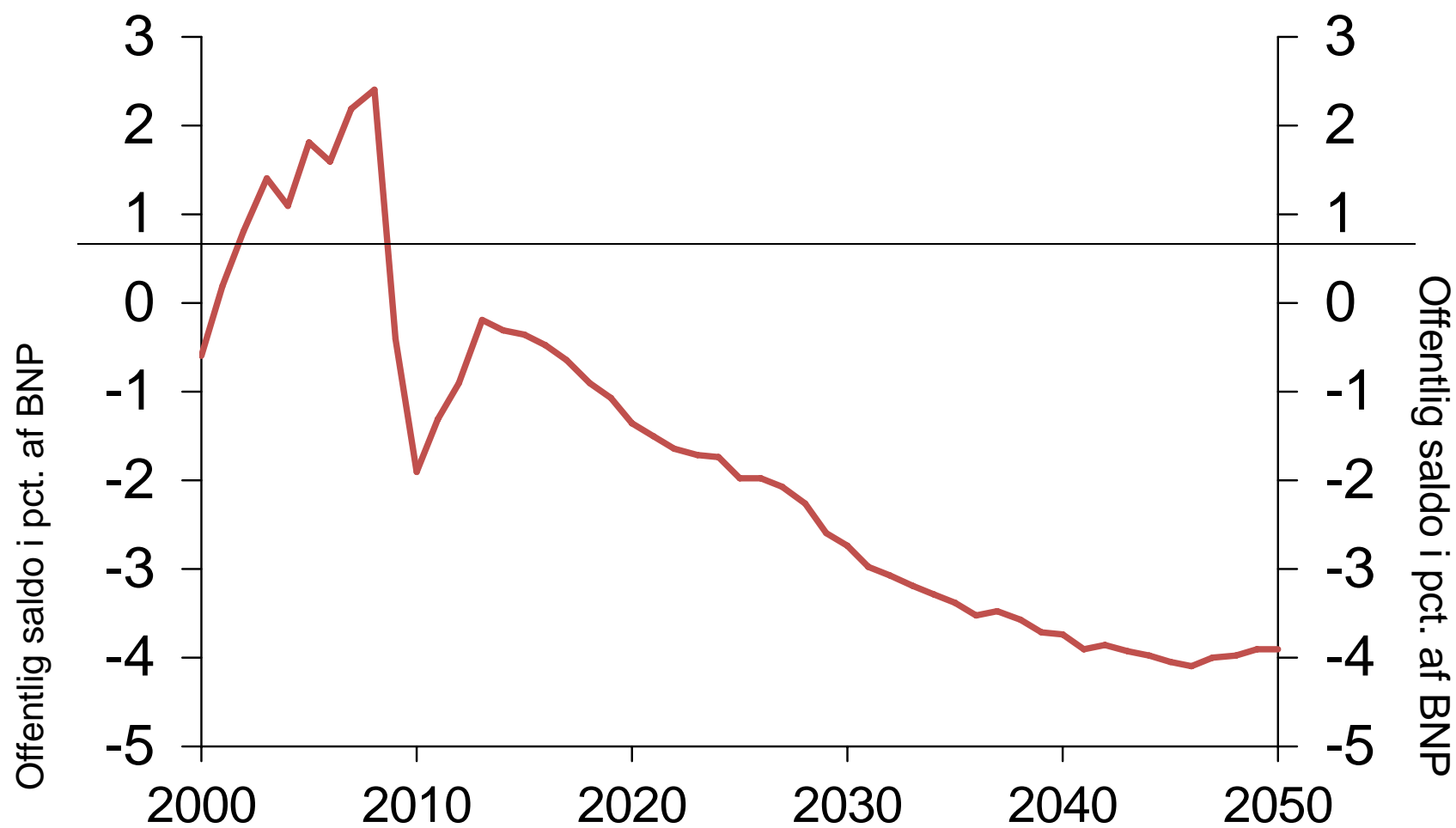
Torben M. Andersen
Aarhus Universitet

Et politisk prioriteringsspørgsmål

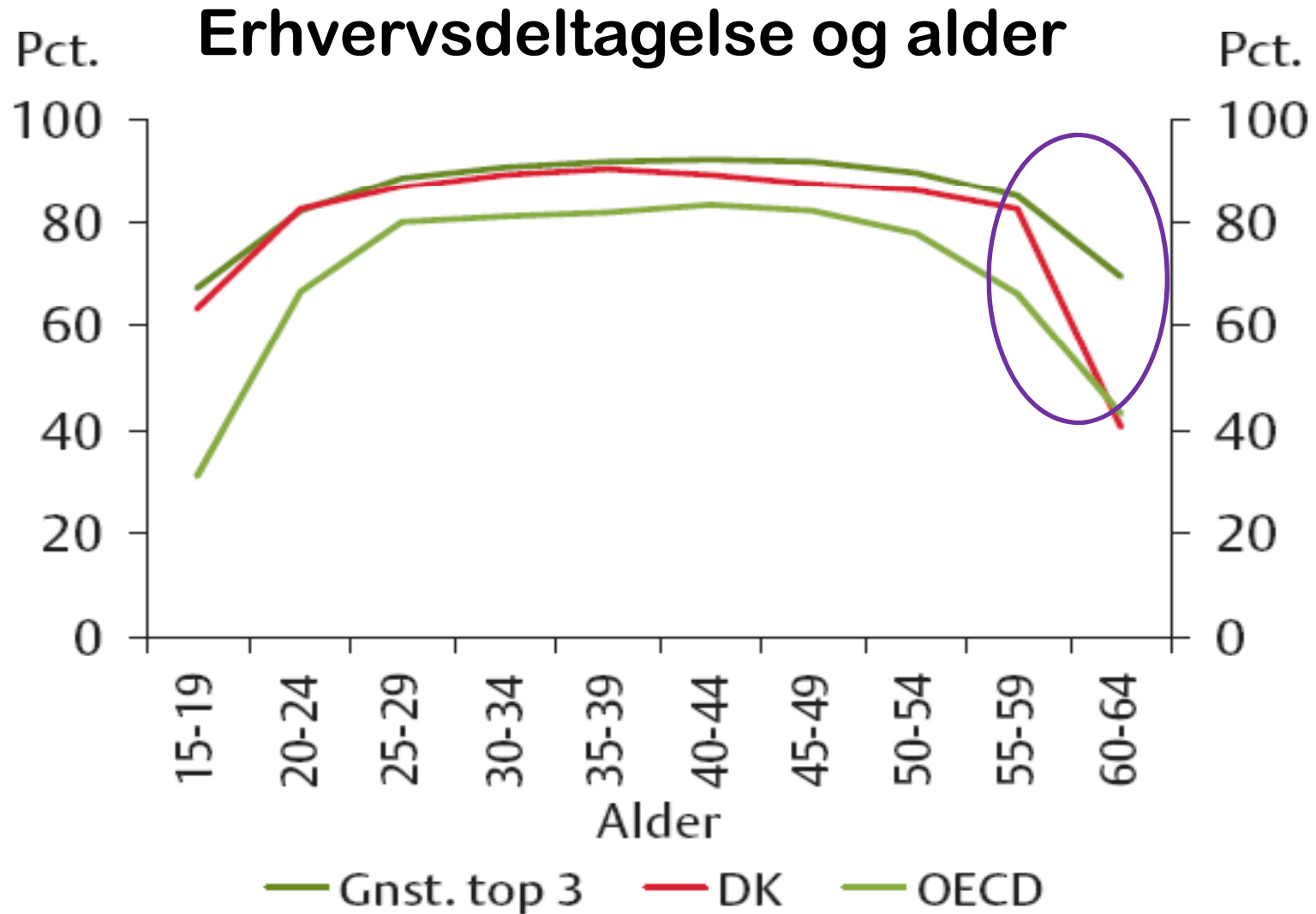
- **Finansieringsproblem**
 - Systematiske underskud
 - Finansiering gennem øget beskæftigelse
 - Hvor er der et potentiale?

- **Social/velfærdspolitik**
 - Nedslidte ældre – mulighed for udfasning af/udgang fra arbejdslivet

Offentlige finanser: Systematiske underskud

Beskæftigelse

Vil der være jobs nok?

- Bland ikke konjunktur og struktur
- Demografi – tendens til mindre arbejdsstyrke
- Erfaringer fra tilsvarende reformer (DK og udland) - omsættes i øget beskæftigelse
- Arbejdsmarkedet tilpasser sig mulighederne (aldersafhængig merarbejdsløshed ses i alle lande – med ved forskellige aldersniveauer)
- Men ikke alle vil komme i jobs – nogle vil være berettigede til andre ydelser (Førtidspension)

Socialpolitik

- **Målsætning: anstændige muligheder for tilbagetrækning for nedslidte personer**
- **Målretningsproblem – hvordan sikrer vi hjælp til dem med behov, uden at alle andre kommer med?**
- **Velfærdssamfundets forsikring/solidaritet: bredde og smalle skuldre**

Efterløn

Personkreds/Indgangskrav:

Beskæftigelse

Finansiering:

Delvist bidragsfinansieret og delvist skattefinansieret

Optjeningskrav:

Bidragsbetaling i minimum 30 år

Kriterium for udbetaling af ydelse

Egen beslutning, forudsat at alderskravet er opfyldt

Ydelsesdifferentiering

Tilskud for ikke at udnytte ordningen (højere ydelse, mindre pensionsmodregning, skattefri præmie)

Incitament til egen opsparing

Negativt – modregning i ydelsen

- **Nedslidningskriterium ikke klart i ordningen**
- **Heterogen gruppe:**
 - **Gennemsnittet har ikke dårligere helbred end beskæftigede – et mindretal har**
 - **87% vurderer selv, at de har et godt helbred**
 - **85% går på e-løn fra beskæftigelse**

Målretning

- Risiko-fri option
 - Tilbagebetaling fra arbejdsmarkedet: e-ydelse
 - Fortsætte med at arbejde: præmie
- Tilfældighed om nedslidte er omfattet (indgang)
- Omvendt selektion: Præmie til dem med mulighed for at fortsætte med at arbejde
- Ingen sikkerhed for at alle med et behov er omfattet, eller for at ydelsen ikke går til personer uden behov!

- **Brud på universelle principper – alle med de samme problemer har ikke de samme rettigheder:**
 - bidragsordning, beskæftigelseskrav
 - Aldersdifferentiering:
 - under 60 – visiteret førtidspension - behovsafhængig
 - over 60 – selvvalgt mulighed (for nogle) – ikke behovsafhængig (nedslidning/helbred; fritid)
- **For hvilken anden social ordning vil man acceptere en sådan vilkårlighed og manglende målretning?**